

מעריך שיעור בנושא צילום חברתי בדגש על צילום רחוב.

כתבה : שלומית אתגר.

מטרת השיעור :

השיעור יציג סקירה קצרה של התפתחות הצילום החברתי בהתמקדות על צילומי רחוב. השיעור יפגיש את התלמידים עם הצלמים הנרי קרטייה ברסון שנחשב לאבי צלמי הרחוב ועם צלמי הרחוב הישראלים אלכס ליבק, פליקס לופה, ואלכס פרפורי. התלמידים יחקרו אודות הצלמים ישוו את דרך העבודה שלהם ובנוסף אף יצאו לצלם בסגנון אחד הצלמים אותו בחרו. לשיעור יש מצגת נלוות.

צילום רחוב סקירה היסטורית קצרה

לקראת סוף המאה ה-19, בעקבות התפתחות הטכנולוגיות של עולם הצילום הצליחו הצלמים והמדענים לקצר משמעותית את זמן החשיפה הנדרש לצילום. במקביל המצלמות הלכו והפכו להיות יותר נידות ופחות מסורבלות לשימוש. דבר זה הוביל ישירות ליציאתם של הצלמים מתוך הסטודיו הסגור אל המרחב הציבורי והפתוח. עולם חדש ניפתח לעוסקים במלאכה הצילום, לא רק צילום פורטרטים או טבע דומם בסטודיו, הצלמים החלו לעסוק בסביבה, בחברה, באנשים ובחיי היום יום.

זהו תחילתו של הצילום הדוקומנטרי שיקבל בהמשך את השם פוטוג'ורנליזם, הוא יתחיל להתפתח ולהתרחב למגוון סוגים מרתקים. בהמשך הצילום הדוקומנטרי מבין את הכוח הטמון בו ואת האפשרות ליצור צילום דוקומנטרי ביקורתי וכלי לשינוי חברתי.

צילום רחוב.

אחד הצלמים הראשונים הנודעים בתחום הצילום החברתי הוא הנרי קרטייה ברסון.

ברסון נחשב לאבי הצילום הפוטוג'ורנליסטי, סגנון צילומי השפיע על צלמים רבים. בשנת 1932 רכש את מצלמת הלייקה והחל לצלם צילומי חטף ברחבי העולם.

בשנת 1947 הקים את סוכנות מגנום בה צילם ושימש כנשיא עד לשנת 1966. סוכנות שהוקמה כתגובה למלחמת העולם השנייה זו הייתה סוכנות הצילום העצמאית הראשונה והיא קיימת עד היום. ברסון יצר מספר סדרות בעלות מסר חברתי ממקומות שונים בעולם.

קרטייה ברסון התמקד לא ברחוב עצמו, אלא בפעולותיהם של האנשים החולפים בו ועוסקים בענייניהם. הוא הקפיד על קומפוזיציה המבוססת על צורות גאומטריות, ונחשב למי שביסס את עקרון "הרגע המכריע". בספר צילומים שפרסם ב-1952 הגדיר את הצילום כ"הכרה במשך שבריר של שנייה, בעת ובעונה אחת - בחשיבותו של אירוע ובקיומו של ארגון צורני מדוקדק המפיח רוח חיים באירוע זה.

המסר החברתי שעולה מצילומיו של ברסון הוא בעיקרו מסר אנטי מלחמתי. ברסון מצלם אנשים פשוטים, את חיי היומיום ודמויות שוליים.

בדרך הצילום החברתי הבין לאומי של ברסון הוא יצר נורמה צילומית חדשה ונהלי עבודה התקפים עד היום.

קישורים למידע על קרטייה ברסון.

<https://eureka.org/item/23735/%D7%9E%D7%99-%D7%94%D7%9E%D7%A6%D7%99%D7%90-%D7%90%D7%AA-%D7%A6%D7%99%D7%9C%D7%95%D7%9D-%D7%94%D7%A2%D7%99%D7%AA%D7%95%D7%A0%D7%95%D7%AA>

ויקיפדיה

https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%90%D7%A0%D7%A8%D7%99_%D7%A7%D7%A8%D7%98%D7%99%D7%99%D7%94_%D7%91%D7%A8%D7%A1%D7%95%D7%9F%D7%A8%D7%A1%D7%95%D7%9F-%D7%94%D7%A8%D7%92%D7%A2-%D7%94%D7%9E%D7%9B%D7%A8%D7%99%D7%A2

אומנות בעמ

<https://zilumbaam.com/%D7%91%D7%9C%D7%95%D7%92-%D7%A6%D7%99%D7%9C%D7%95%D7%9D/%D7%A6%D7%9C%D7%9E%D7%99%D7%9D/%D7%90%D7%A0%D7%A8%D7%99-%D7%A7%D7%A8%D7%98%D7%99%D7%94-%D7%91%D7%A8%D7%A1%D7%95%D7%9F-%D7%94%D7%A8%D7%92%D7%A2-%D7%94%D7%9E%D7%9B%D7%A8%D7%99%D7%A2>

סרטונים מיוטיוב על ברסון :

<https://www.youtube.com/watch?v=SueN2iDeED0&t=3s>

<https://www.youtube.com/watch?v=14ih3WgeOLs>

צילום רחוב ישראלי

בהקדמה לספרו הארץ שלנו, המאגד צילומי רחוב של הצלם אלכס ליבק, כתב ליבק: "לא די במצלמה שתוצב בפינת רחוב ותצלם כל חמש שניות באקראי את מה שחולף על פניה, חייב לצאת משהו מתוך נשמתו של הצלם, מוחו, אישיותו, תמונת העולם הפרטית שלו. אין שני צלמים שיראו התרחשות אחת באותו אופן...".

אלכס ליבק

אלכס ליבק הוא צלם ישראלי, נולד בתל אביב ב-1944. הוא מתעד את החברה הישראלית דרך צילום ישיר, שאינו מבויס.

משנות ה-80 ועד היום פירסם ליבק את תצלומיו במדורים קבועים בעיתונים "חדשות" ו"הארץ". בעיתון "הארץ" יש לו מדור שנקרא: "המאה ה-21" שם הוא מצלם את המציאות בארץ מנק' המבט שלו, הוא נחשב צלם פובליציסט (פובליציסט מביע את דעותיו האישיות על הנושא ולא מתיימר לסקר אותו מנקודת מבט ניטרלית).

ליבק זכה בפרסים רבים, ביניהם בשנת 2003 הוא זכה בפרס ישראל בצילום על יצירותיו ובשנת 2013 הוענק לליבק פרס מוזיאון ישראל על מפעל חיים.

• קישורים למידע על אלכס ליבק

ויקיפדיה :

https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%90%D7%9C%D7%9B%D7%A1_%D7%9C%D7%99%D7%91%D7%A7

מגזין פרוטפוליו

<https://www.prtfl.co.il/archives/133467>

סרטון על ליבק

<https://www.youtube.com/watch?v=eiJFMoTdW20>

גיבורי תרבות סרט דוקומנטרי נפלא - אלכס בארץ הפלאות

<https://www.youtube.com/watch?v=0s8MMU8UwTI>

פליקס לופה

יליד אוקראינה, 1972 עלה לארץ עם משפחתו בגיל 6 והתגורר כל ילדותו בעיר רחובות.

עובד ברחוב בשני מישורים, צילום רחוב קלאסי שבו אין לי שום התערבות או השפעה על המצולמים ובמישור השני הוא צילום דוקומנטרי שבו הוא בהחלט נוכח בתוך כל סיטואציה אבל לא נשאר אובייקטיבי, נהפוך הוא משתדל להיות קשור אישית, ורגשית לאנשים, "מתוך היחסים האינטימיים יוצאת אמת הרבה יותר עמוקה אם הייתי יותר מנותק ואובייקטיבי לנושא."

קישורים למידע על פליקס לופה

אתר הבית

[/http://www.felixlupa.com](http://www.felixlupa.com)

ויקיפדיה

https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A4%D7%9C%D7%99%D7%A7%D7%A1_%D7%9C%D7%95%D7%A4%D7%94

[/https://photoschool.co.il/street-photographer-point-of-view](https://photoschool.co.il/street-photographer-point-of-view)

אלכס פרפורי

אלכס פרפורי, אמנית, יוצרת בתל אביב. נחשבת לאחת מצלמות הרחוב הטובות והמבטיחות ביותר בישראל. צילומיה מעוררי מחשבה ומלאים בהומור, צילומים בעלי סגנון הייחודי לה, המאופיין בהתייחסות רגישה לקומפוזיציה ושימוש עשיר בצבע.

אלכס מצלמת צילומים שצולמו בחוץ, ברחובות ובחופי תל אביב. נשקפת בהם בבירור אהבה לעיר ולתושביה ואהבת האדם.

חלק מהתמונות מצולמות באנונימיות מרחוק, תוך דחיפות ללכוד את הרגע. בעוד בצילומים אחרים, פונה הצלמת ישירות אל האובייקט עם "שלום...".

מטרתה העיקרית של פרפורי, היא לבטא את היופי והאנושיות של האובייקטים המצולמים, הנושא; פרפורי יוצרת קשר עמו, קשר המהווה חיבור מתמשך בין הנושא, עצמה והצופה.

קישורים למידע על אלכס פרפורי

קישור לחשבון האינסטגרם של אלכס

[/https://www.instagram.com/p/BrVkzaqA1ml](https://www.instagram.com/p/BrVkzaqA1ml)

כתבות על אלכס

<https://www.haaretz.co.il/blogs/photoblog/MAGAZINE-1.6158853>

תרגיל לתלמידים בעקבות השיעור.

• עבודת חקר.

1. עליכם לקרוא ולחקור על שלושת הצלמים אותם הכרנו השיעור.

יש להיכנס לאתר של כל צלם וצלמת, לעמוד על המאפיינים הצילומיים ודרך עבודתם הייחודית.

2. יש לבחור שלושה צילומים מכל צלם, ממאגר הצילומים שלהם, תצלומים אותם אהבתם ואליהם התחברתם. כתבו ליד כל תצלום מה אהבתם בו.

3. יש להעלות את התצלומים הנבחרים למצגת שיתופית בתיקייה הכיתתית

יש לרשום במצגת תשובות לשאלות הבאות :

מה מאפיין כל צלם?

מה השוני ביניהם?

איזו השראה צילומית אני מאמץ מכל אחד מהם?

יציאה לעבודה מעשית בשטח.

לאחר שהכרתם את שלושת צלמי הרחוב הישראלים בחרו צלם/ת אחד שדרך עבודתו ענינה אתכם.

נסו ליצור סידרה בת שלושה צילומים בהשראתו של הצלם/ת.

חשבו על המאפיינים, התכנים העולים מהתמונות ומהנושאים אותם תבחרו לצלם.

את העבודות העלו לתיקייה המשותפת תחת הכותרת "בעיקבות צלם רחוב" תוך ציון שמכם ושם הצלם אותו בחרתם.

ציינו היכן מתבטא בצילום המאפיינים או המוטיבים הדומים אליהם התייחסתם בצילום.

בהצלחה.